

ných pytlech naložil na vůz a odvezl do domu svého nového zetě. Zajisté charakteristický případ pro posouzení, jaký jest v té zemi nadbytek papírů.

Naproti tomu má znehodnocení valuty i značnou výhodu pro vývoz zboží, neboť se nízkým kursem peněz usnadňuje domácímu průmyslu a obchodu konkurence na zahraničním trhu, na kterém zboží nabízené z takového státu jest velmi laciné. Ovšem i v tuzemsku poskytují se vývozem značné zisky, a často se přihází, že než zboží dopraví se na hranice státu projde několika obchody. Stává se tudíž, že zisk láká obyvatelstvo k těmto obchodům a svádí k přespřílišnému vývozu, čímž ubývá národní bohatství státu. Je skoro neuvěřitelné, že Polsko může denně exportovati přes 50 vagonů pražců přes Gdánsko do Francie. Při srovnání s námi vychází na jevo, že jsme jen maloobchodníky s tímto zbožím.

Ovšem i cizinci navštěvují rádi tyto státy, ne s ideálními úmysly, nýbrž přímo proto, že se dobře obchoduje. Takovéto sympathie mohou míti nedozírné následky. Po dlouhé době postřehlo Polsko tento moment a hledí se proti invasi a ochuzování národního jmění upřílišněným vývozem chrániti vysokými cly.

Čím ovšem více prospívá tato finanční politika vývozu, tím více znemožňuje dovoz, neboť zboží se velmi zdraží nákupem v zemi s lepší valutou. Má tedy i zde znehodnocení penězové vážné následky.

Z uvedeného vysvítá, že zisk neb ulehčení obchodu a průmyslu vydáním státovek jest jen dočasné, a že veškeré poměry na této politice zbudované postrádají nutného klidu a pevného základu.

O studentskou statistiku sociální.

K. K o u k a l (Brno).

Kdo se obíral sociálními otázkami studentského života ví, jak těžko bylo orientovati se v jich spleti. Tím tíže, že nebylo pevného základu, chyběl dostatečný materiál k tomu, aby mohlo býti vybudováno jednotné stanovisko, pevná base, nejenom pro ovládnutí všech problémů souvisejících s hmotným a kulturním životem českého studenta ve společnosti, nýbrž především a hlavně pro rychlou, důkladnou a účinnou pomoc všem, kdož jí potřebují. Nedostatek tento byl příčinou, že jednotlivci i podpůrné instituce studentské setkávali se při své činnosti s překážkami téměř nepřekonatelnými, které paralysovaly účinky všech pomocných akcí.

Zejména v nynější poválečné krisi všech hodnot byla podpůrnými institucemi pocíťována potřeba dobrého, vědeckého vodítka tím naléhavěji, že všechny dřívější způsoby — pokud lze o nich vůbec mluvíti — při velkém počtu studentů podpor opravdu potřebujících ukázaly se nedostačujícími. Nutnost vytvořiti si pevný základ pro organizaci sociální péče vyvstávala zejména tam, kde příliv posluchačstva do nových vysokých škol nenašel ustálené formy podpůrných institucí a jejich — namnoze zasta-

ralé — tradice. Jak v Brně vznikaly jednotlivé vysoké školy, jak se počet akademiků rychle ztroj- z čtvernásobil, tím nutkavěji bylo voláno po pevné základně pro orientaci ve spleťtých, neobyčejně trudných sociálních poměrech vysokoškolského studentstva našeho průmyslového velkoměsta.

Proto také Sbor sociální péče o vysokoškolské studentstvo v Brně rozhodl se velikou akcí podrobně vyšetřiti životní poměry a hmotné potřeby posluchačů brněnských vysokých škol. Bylo nutno zjistiti, jak vysokoškolští posluchači žijí, čeho se jim zvláště nedostává a kde potřebují pomoci nejvíce a nejnaléhavěji. K důkladnému a objektivnímu vyšetření sociálních bolestí studentského života bylo potřebí prostředků vědeckých, vylučujících všelikou nejasnost a neúplnost. To také Sbor sociální péče uznal a přijal jedinou zde možnou metodu vyšetřovací, metodu statistickou.

Úkolem provésti vyšetřovací akci byla pověřena při Sboru zvláštní komise. Ta přijala jako jedinou formu, odpovídající předmětu vyšetřování, dotazník, jak byl vypracován ve statistickém semináři právnické fakulty za odborného vedení prof. Dra Dobroslava Krejčího.

Dotazník sám je rozdělen dle obsahu na 10 oddílů. První označený literou A, — 14 otázek — vyšetřuje podrobně nacionálně studentovy s povšechným zřetelem na celkový účel dotazníkem sledovaný. Druhý pak odstavec (B, otázek 7) zjišťuje rodinné poměry posluchačovy, načež následují odstavce přímo věnované zkoumání sociálních poměrů studentových po stránce hmotné. Jsou to oddíly: C, kde v 5 otázkách probírají se bytové poměry studentovy, D (sedmičlenná otázka), věnovaný pátrání po kvantitě a ceně celoroční stravy, E (otázky 4), zjišťující výdaje studentovy na poplatky a potřeby studijní, F 8 otázek sestavených tak, že s šetřením o tom, jak je student zaopatřen šatstvem, prádlem a obuví, spojeny jsou otázky po obnosu, jež posluchač pokládá za potřebný, aby mu bylo v nejnútnejším pomozeno. Odstavec G dvěma otázkami, z nichž jedna je osmidílná, pátrá po příjmech studentů, kdežto jejich výdělečnou práci zabývá se oddíl H (4 otázky).

Ovšem redakce Dotazníku vycházela ze správného předpokladu, že stránka hmotná není jedinou stránkou sociálního života studentského. Neméně důležitou a pro poznání celkového stavu studentského bytí nepostrádatelnou je znalost kulturního života akademické mládeže. Tuto stránku, dosud tak temnou, ba ještě méně známou než otázky hmotné existence studentské, snaží se aspoň poněkud osvětliti oddíl Dotazníku, označený literou Ch. Nebudeme si zapíratí, že 11 (respektive 10) otázek účelu tomu věnovaných je pouhým torsem, z něhož by se mohl a měl vyvinouti podnik rozsahem a důležitostí zajisté téměř soběstačný. Nepředbíme nikterak zpracování nahromaděného materiálu, prozradíme-li, že dle zkušeností na naší universitě nasbíraných vyplňovaly otázky sem spadající studenti všichni převážnou většinou s nadprůměrným pochopením a chutí. Odtud lze čekati značný

počet netušených výhledů do kulturního života nové generace naší mladé intelligence — pokud ovšem může těch několik otázek, věnovaných studentově kultuře ducha i těla, takových odhalení poskytnouti.

Závěr *Dotazníku* tvoří odstavec II, (2, respektive počítáme-li všeobecnou otázku č. 56 z oddílu předchozího, 3 otázky) povšechně doplňující a poskytující vyšetřovanému studentu možnost uvésti závažné okolnosti ryze individuální, jichž by se otázky *Dotazníku* snad netýkaly.

Celek — 58 otázek číslovaných — působí mohutným dojmem universálnosti a jasného vědomí cíle podnikem sledovaného.

Aby bylo možno obsáhnouti pokud možno všechny studenty, dávající zapsati na vysoké školy, byly pověřeny rozdáváním a sbíráním dotazníků akademické úřady. Vždyť nemohlo se při tomto velikém podniku, zcela novém pro naše akademiky, počítati s nějakou t. zv. stavovskou solidaritou, ukázněností našeho studenta. Aby pro tento bolestný nedostatek charakteru studenta naší doby záslužné dílo neztroskotalo, sáhl Sbor sociální péče — sám instituce polooficiální — k cestě, abych tak řekl, polouřední, tím spíše, že akademické úřady resp. rektoráty ukázaly v tomto případě vzácnou ochotu.

Jakmile bude zápis na vysokých školách definitivně ukončen, zahájí se zpracování sebraného materiálu, o jehož postupu budeme míti ještě příležitost referovati. Výsledky budou snad určitě vydány knižně. Tím přibude do naší chudíčké sbírky knih o sociálním postavení českého studenta dílo opravdu vědecké, jež bude daleko převyšovati vše, co u nás dosud bylo v tomto směru vykonáno, a jímž se bude možno velmi slušně representovati i na mezinárodním fóru.

Význam celé akce v plné své důležitosti vysvitne až tehdy, kdy před námi bude ležeti knižní zpracování sebraných dat. Ale již dnes možno říci, že bude přesným a jasným obrazem sociálního postavení jedné z generací studentských. Že budou odstraněny konečně všechny pochybnosti, vyplývající z nejasností a neúplností rozmanitých těch pokusů o »statistická« šetření, čas od času z různých stran podnikaných (tak na příklad v Brně »dotazníková« akce OHČS z května 1921). Že bude bezpečným základem nejen pro další šetření o životě mladé intelligence, nýbrž také pro sledování vývoje studentských poměrů životních v příštích letech. *Dotazník* všeho toho zajisté dosáhne, a kdyby se tak snad i nestalo, již vyplnil jeden svůj úkol: vzbudil v širokých vrstvách studentstva zájem pro vědecké vyšetření a řešení naléhavých sociálních problémů studentského života za společné činnosti studentské. A již to je cenný zisk.

Brněnskému Sboru sociální péče o vysokoškolské studentstvo náleží nepopíratelná zásluha, že byl první, jenž se nedal odstrašiti velkými překážkami technického i finančního rázu a směle přikročil k řešení problémů, jemu předložených, na vědeckém základě. Již pro tento čin bude mu studentstvo povinováno upřímnými díky.